

Tek. Biblioteka
Eretek. 480 600 L.
Félévre. 240 300 L.
Havonta 40 50 L.
Külföldre a helybeli
áraknak kétszerese
Egyes szám ára kül-
földön: 1500 osztr.
korona, 1 szokol, 2
dínár, 1500 márka, 60
magyar kor. Egyes
szám ára Bukarest-
ben: 2 lei 50 bani

NAGYVÁRADAI NAPLO

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
Str. Rimánóczy-u. 4.

Telefon: 21 (inter-
urban), éjjel 16-52.
Sürgőnycim: NAPLO
© ORADEA-MARE ©

Hirdetéseket a ki-
adóhivatalon kívül
eredeti díjszabás
szerint felvez min-
den nagyobb bel- és
külf. hirdetés iroda

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP ♦ FELELŐS SZERKESZTŐ: FEHÉR DEZSŐ

Ujabb földrengés Japánban.

Dél-Japánban az összes városok elpusztultak. — Több mint százezer halott.

Tragikus tömörségű táviratok röppentek szét a borzalmas hírt a világ négy tája felé, a két legnagyobb japáni város, Tokio és Yokohama pusztulásáról. Lángtenger nyaldossa a lakkozott gerendáju, papirkárpitos japáni házakat, szökőár támad a Sárga-tenger partjaira s egész városrészeket ragad magával nyomtalanul. Tűz és víz fogtak össze az ember ellen s az áldozatok száma sokezerre rug. A földrengés a Fuji körül volt a leghevesebb s egy-egy összeroppanó torony az emberek százait temette romjai alá. Japánt, a hánykódó föld hazáját, a végzet kegyetlen keze rázza, amelynek markolása ellen nem lehet statáriumot hirdetni.

Apokaliptikus borzalmu katasztrófákkal halad ez a század ismeretlen jövődjé felé. Kilenc év előtt a vér szökőárja indult el nyugatról keletre, a vér tüze lángolt fel Európában, most pedig Ázsia keletén a föld készít hasadó sírokat, temetkező vermeket ezrek számára. A természet, mintha megelégtelte volna az embernek ellene támadó gyilkos rohamát, ellentámadásba megy át s leszórni készül hátáról a borzongó föld a homo sapienst aki mindent megianult, minden titkot kifürkészett az Antarktisztól a Taklamakán medencéig, csak a jóság titkának zárát nem tudta, vagy nem akarta lepattantani. Mintha a természet készülné igazságot tenni a kibékíthetetlenül szembenálló emberi ellentétek között, amelyeket gonosz könnyelműség csak kibocsátani tudott a bűvös palackból, visszaparancsolni már nem bír. Az emberen kívülálló, talán fölötté trónoló hatalom morajló szava szólalt meg Japánban, ártatlan ezrek elpusztításával figyelmeztetve az elvakult világot: eddig és ne tovább.

A japán földrengés okozta rémes katasztrófáról újabb távirataink a következők:

Páris, szeptember 4. Az „Echo de Paris” szerint a párisi szeizmográf az elmúlt éjjel egy második, majdnem ugyanolyan erős föld-
lökést jelzett, mint aminő Jokohamát elpusztította. Oszakai távirat szerint Jokohama kormányzója a következő szikratáviratot küldte oszakai és kobei kormányzóársaihoz: Városomat a tűz és földrengés elpusztította. Az emberéletben való veszteség körülbelül 10000. Minden forgalmi eszköz tönkrement. Nincs vizünk és ennivalónk. Küldjétek azonnal élelmiszert.

Tokio és Oszaka között Dél-Japánban a városok és falvak majdnem mind elpusztultak. Sok helyen a romok lángban állnak. Tokióban tizenöt városrész elpusztult. A holttestek halomban hevernek az utcán.

Az áldozatok száma még nem határozható meg.

Páris, szeptember 4. A „Matin” londoni jelentése szerint Newyorkból az a hír érkezett, hogy Coolidge elnök részvétáviratot küldött a mikádónak, amelyben az Egyesült-Államok nevében minden lehetséges segítséget felajánl és tudomására adja, hogy az északi flottának jelenleg a port-arthuri kikötőben időző egységei parancsot kaptak a Jokohamába való azonnali elindulásra.

Páris, szeptember 4. Mint a „Journal” Newyorkból jelenti, a Tokiótól 130 kilométernyire délkeletre fekvő Hamazu városa, amely 130000 lakossággal bírt és császári rezidencia volt, ma már csak romhalmaz.

London, szeptember 4. A Reuter-iroda jelenti, hogy egy drótnélküli távirójelentés szerint Tokióban a tűznek sikerült féket vetni. Az egész munkánegyed elhamvadt.

London, szeptember 4. Oszakai Reuter-jelentés szerint egész Japánban kimondták a hadiállapotot.

A Kerea Maru gőzös drótnélküli jelentése szerint Jokohamában 200000 ember fedél és élelmiszer nélkül van.

A Japánban elpusztítottak számát a Reuter-iroda mintegy 100,000-re teszi.

Páris, szeptember 4. A tokioi lapok jelentése szerint Jokohamában a tűzvészt állítólag elfojtották. Bagojából repülőgépek indultak el, hogy elrepülve Tokio fölé, a helyzetről jelentést tegyenek. Élelmiszer és ivóviz utban van Tokio felé. Több ezer jokohamai lakost vettek a hajók fedélzetükre.

London, szept. 4. Ujabb szikratávirat helyreigazítja azt az első jelentést, amely a yokohamai és tokioi halottak számát százezerre tette. A fővárosban és Yokohamában a földrengés és a tűzvész körülbelül tízezer emberéletet pusztított el.

Tektonikus földrengés okozta a japán katasztrófát.

Budapest, szeptember 4. A budapesti egyetem földrengési obszervatóriuma a japán

földrengés okairól következő felvilágosítást adta:

— A japán földrengés, amint a nálunk mutakozó hatásából is megítélhetjük, rendkívül erős volt. A földlökésekre a mi meg-
lehetősen gyenge érzékenysé-
gű műszereink is reagáltak, ami azt mutatja, hogy a földrengés tektonikus eredetű. A vulkanikus eredetű földrengések ugyanis nem olyan katasztrófálisak és legtöbbször csak kisebb körben észlelhetők, míg a tektonikus földrengések a súlyosabbak és hatásuk is messzebbre terjed. Japánban egyébként a tektonikus földrengések az ottani tudományos jelentések szerint, igen gyakoriak, különösen Tokióban, ahol jelentékeny földlökések ugy-
szólván naponta több ízben észlelhetők. Ezeket a földlökéseket természetesen legtöbbször csak a földrengést jelző műszerek mutatják, de különösebb hatásuk nincs.

London, szeptember 4. A japán földrengés katasztrófális jellegű. A legnagyobb pusztulás Jarcantó közelében történt. Az emberek tízezei víz és élelmiszer nélkül vannak. Az Ido félsziget hasonló nevű fővárosát a víztöcsér elsodorta. A földrengés különösen heves volt a Fuji nevű kialudt tűzhányó környékén. A yokohamai szökőárban számos hajó elsüllyedt.

A villamos telepek tönkrementek. A város körül száz kilométernyi körzetben minden elpusztult. Valamennyi újságépület, a rendőrség, a császári színház épülete és a két legnagyobb pályaudvar megsemmisült. A lakosság meneküléséről szó sem lehetett.

Hongkongi jelentések szerint a katasztrófa arányairól eddig közölt jelentés és a a százezer áldozat csak töredéke lehet az elképzelhetetlen pusztulásnak. Hongkong tájékán a hatalmas záporosó következtében nagy földcsuszamások voltak, ami a hongkongi székesegyházat is eltemette. A partvidékről hatalmas hullámárról érkeznek újabb jelentések. Atami városa teljesen elpusztult hétezer lakossal együtt.

A tengerparti városokat az irtózatos dagályi valósággal elsodorta a föld színéről.

A Balkán-államok és az olasz—görög konfliktus.

Az olasz—görög konfliktus ügye még mindig bonyolódik. Az olasz kormány húzódik a Népszövetségtől, Poincaré és Curzon lord azonban az utolsó hírek szerint egyértelműen megállapodtak abban, hogy csakis a Népszövetségnek áll jogában ebben a kérdésben dönteni. Ugy látszik, hogy Rómában is higgadtan ítélik meg ma már a helyzetet, mert hiszen az olasz kormánynak sem az óhaja újabb háború felidézése. Erre mutat az az újabb jelentés, amely szerint az olasz kormány a Népszövetséget megelőzően a hágai nemzetközi bíróságra akarja bízni az illetékesség eldöntését. Ezzel tehát az olasz kormány olyan csapásra tért át, amely reményt jelent a veszedelmes konfliktus békés elintézésére.

Mai tudósításunk a következő:

London, szeptember 4. A hírlapírók egész raja várta tegnap a Párisból haza-

érkező Curzon lordot. Kérdésekkel ostromolták, hogy mi lesz a görög—olasz konfliktus következménye. A külügyminiszter így válaszolt:

A Népszövetség kezébe vette a dolgot. Mindenkinek azon kell fáradoznia, hogy támogatassa a Népszövetséget munkájában és tekintélyének megszilárdításában.

Ez a nyilatkozat röviden magában foglalja azokat az utasításokat, amelyek Curzon lord Poincaréval való tárgyalása után még szombaton este Robert Cecil lordnak Genfbe küldött. Megbizta a Népszövetség angol delegációjának vezetőjét, hogy hasson oda, hogy a görög—olasz konfliktust kizárólag a Népszövetség és lehetőleg mielőbb teljes ülésen döntse el.

A nennyiben Olaszország nem alkalmazkodnék a Népszövetség határozatához, akkor az angol delegáció haadéktalanul indítvá-

nyozza a szükséges rendszabályok fogantatását, amelyek nélkülözhetetlenek, hogy a Népszövetség tekintélyét és határozmányainak megdönthetlenségét Olaszországgal szemben meg lehessen oltalmazni. A Népszövetség első lépése visszautasítás esetén a gazdasági blokádnak elrendelése volna Olaszországgal szemben és a Népszövetség akciójának nem akarván elébe vágni, Curzon lord megállapodott Poincaréval, hogy egyelőre sem a nagykövetség tanácsánál, sem Rómában közös diplomáciai lépéssel nem fognak eljárni, ellenkezőleg London és Páris a diplomáciai lépések teljes mellőzésével minden fáradozásukat arra akarják irányítani, hogy

a Balkán-államokat, Magyarországot és Törökországot esetleges meggondolatlan lépésektől visszatartsák, amelyeknek szükségképpen háborús bonyodalom volna a következménye.

Illetékes angol körökben nem ártatják magukat azzal, hogy az erre irányuló fáradozásnak néhány napnál tovább is lehet sikere, csak addig, amíg Olaszország a maga akcióját nem teljesíti ki tovább. Jugoszlávia állítólag már tudta külföldi diplomáciai képviselői útján, hogy az olasz csapatok partaszállását Albániában háborús cselekedetnek kellene tekintenie s nem volna módjában közönbösen tenni, hogy Korfu és a szomszédos szigetek tartósan maradjanak megszállás alatt. A kisantant többi állama is kifejezésre juttatta azt az álláspontját Párisban és Londonban, hogy ha egyelőre a kisantant országai tartózkodnak is egy közös diplomáciai lépéstől, valójában osztják a jugoszláv kormány nézetét.

Valótlan hír
Magyarország magatartásáról.

Arról beszélnek Londonban, hogy a magyar kormány Budapesten kijelentette az antánt diplomatáinak, hogy ha Jugoszlávia Görögországot támogatná Olaszország ellen, akkor a magyar kormány nem vállalhatna kezességet afelől, hogy elég erős lesz sikeresen és gyorsan megfékezni egy népmozgalmat, amely Jugoszlávia ellen irányulna.

Az egész angol sajtó — a „Daily Mail” kivételével — lenyomatja azt a félhivatalos forrásból származó közleményt, amely figyelmezteti Olaszországot, hogy milyen végzetes utra tér, ha megtagadja a Népszövetség határozmányainak tiszteletbentartását. — A Times elítéli Mussolini követeléseit, amelyek hasonlítanak a régi osztrák-magyar monarchia ultimátumához, amelyet 1914 júliusában Szerbiához intézett és amellyel lángra lobbantotta a világot.

Ennek a londoni tudósításnak arra a részére vonatkozóan, amely Bethlen grófnak a budapesti antánt diplomaták előtt tett állítólagos kijelentését tartalmazza, illetékes helyen kijelentették, hogy abból egy szó sem igaz és nem egyéb ostromba hazugságnál.

Róma, szeptember 4. A lapok szerint az olasz kormánynak eltökélt szándéka, hogy ragaszkodik felfogásához, amely szerint a népszövetség nem illetékes az olasz-görög viszály eldöntésére, mert olyan ügyről van szó, amely Olaszországnak nemzeti becsületét és méltóságát és állampolgárainak életét érinti. Mégis úgy tetszik, hogy hajlandó volna abba belemenni, hogy ha ezt az álláspontját a népszövetség nem ismerné el, akkor az illetékeség prejudiciális kérdésének megvizsgálását a hágai állandó nemzetközi törvényszék elé terjesszék.

Korfu megszállása nem casus belli, mondja az olasz kormány.

Belgrád, szept. 4. Az itteni olasz és görög diplomáciai ügyvivő tegnap ismét hivatalosan bejelentette a jugoszláv kormánynál azokat az eseményeket, amelyek a konfliktusra vezettek. A görög ügyvivő a tényállás

ismertetése után tudatta, hogy Görögország aláveti magát Róma minden olyan követelésének, amely Görögország szuverenitását nem sérti és a görög állam tekintélyét nem alázza meg.

Az olasz ügyvivő értesítette a jugoszláv kormányt, hogy Olaszország Korfu szigetét zálogul szállotta meg a követelt elégtétel biztosítására. A megszállás csak ideiglenes s olasz felfogás szerint nem tekinthető casus bellinek.

A jugoszláv kormány mind a két bejelentést tudomásul vette és ma este összeül a minisztertanács, amely kizárólag a görög-olasz konfliktussal fog foglalkozni, de végleges állásfoglalásról nem lehet szó, mert sem Pasics miniszterelnök, sem Nincsics külügy-

Jugoszláv diplomata a görög-olasz konfliktusról.

Belgrád, szeptember 4. Az olasz-görög konfliktus fejleményeit a legnagyobb figyelemmel kíséri a jugoszláv politikai közvélemény is, mert attól tartanak, hogy az olasz-görög affér az egész Balkán félsziget békéjére végzetes hatással lehet. Jovanovics P. Jócó, a balkáni politika egyik legalaposabb ismerője, aki régebben, mint az S. H. S. királyság londoni követe, aktív diplomáciai szolgálatban is állott és ma az ellenzék legtekintélyesebb parlamenti debatté szerepel külpolitikai kérdések tárgyalásánál, erről a kérdésről a következőket mondotta:

— Egészen bizonyos, hogy Görögországnak nincs sok választani valója és kénytelen lesz engedni az olasz követeléseknek. Különösen, ha arra gondolunk, hogy Olaszország még az ultimátum lejártá előtt katonai intézkedéseket tett és meg is szállotta Korfu szigetét. Olaszország tehát biztosan elérte célját. Más kérdés azonban, hogy a nemzetközi közvélemény miképpen ítéli meg Olaszország agresszív fellépését. Véleményem szerint Olaszország eljárása nagyon veszedelmes példa és nagyon hasonlít a volt osztrák-magyar monarchia diplomáciai módszereihez. Ebből az esetből világosan látszik, hogy Olaszország épp úgy kezeli a kisebb balkáni nemzeteket, mint a régi monarchia, amely szintén nem ismerte el a kis nemzeteket egyenrangú tényezőeknek és hatalmi szóval akarta rájuk kényszeríteni akaratát. Lehet, hogy most egy esetleges fegyveres konfliktus esetén Olaszország a maga oldalára tudná megnyerni a Balkán államai közül Bulgáriát és talán Albániát is. Ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy Itália állandó terjeszkedési törekvése az Adria keleti partjain is egyforma veszélyt jelent az összes balkáni népekre. A Balkán a balkáni népeké kell, hogy legyen és ezt az elvet fenyegeti az expansionizmus olasz politika. Az olasz-jugoszláv tárgyalásokra a görög konfliktus közvetlen kihatással nem igen lehet. Viszont számunkra

miniszter nincs Belgrádban. A miniszterelnök legkorábban e hónap 10 én tér vissza.

A „Pravda” az olasz ügyvivő hivatalos bejelentését, amellyel tudatta Korfu megszállását, úgy kommentálja, hogy nagyon tágran értelmezhető és egyoldalú, ha az olasz kormány ideiglenesnek kívánja tekinteni az okkupációt és nem lát abban casus bellit. Olaszország mint a népszövetségi paktum aláírói között az ötödik és mint nagyhatalom hajtotta végre a megszállást. A nemzetközi jog értelmezése szerint eddig mindig casus belli volt az ilyen okkupáció, elégtétel kikényszerítése céljából nem szabad okkupációhoz nyulni, hanem a népszövetséget kell döntésre felhívni. Ezen az uton Olaszország teljes elégtételt kaphatott volna.

nagyon jó lecke lesz a konfliktus lefolyása és ezután legalább még jobban fogjuk tudni, hogy mihez tartuk magunkat Olaszországgal szemben. A mi viszonyunk egyébként Olaszországgal már régebben megkötött egyezmények, a rappalói és sancta-margheritai szerződések végrehajtása körül éleződött ki és ezeknek az egyezményeknek a keretében intézhető csak el.

Bukarest, szeptember 4. Ma reggel a bukaresti athéni követ megjelent Duca külügyminiszter előtt és kormánya nevében jegyzéket nyújtott át neki, amelyben Olaszország magatartása ellen tiltakozását jelentette be.

Bratianu miniszterelnök
az olasz-görög konfliktusról.

Karlsbad, szeptember 4. Bratianu miniszterelnök egy magánbeszélgetés során a következőket mondotta az olasz-görög eseményekről:

— Az angol sajtónak egy bekövetkező forradalomra vonatkozó jósolata tulzottnak mondható. Igaz ugyan, hogy a szövetségesek között fennálló nézeteltérés kritikusá teszi a helyzetet, amit különösen súlyossá tesz Franciaországnak Görögországgal szemben tartott ellenszenv és ez a körülmény Olaszország helyzetét erősíti Angliával szemben. Helyeslem Görögország ama lépését, hogy ebben az ügyben egyedül illetékes fórumhoz, a Népszövetséghez fordult.

— Mi nem avatkozunk bele az olasz-görög konfliktusba, azonban kétségtelen, hogy annak kedvezőtlen gazdasági és valutáris következményeit mi is meg fogjuk érezni.

x Egy cég, mely feltétlen szolid és megbízható: KERTÉSZ reklám női divat-üzlete, Rimanóczy-utcar, a Royal-kávéház mellett. Első rendű vásznak, batiszt, sifonok, selymek és szövetek állandó nagy raktára. Az árak olcsóbbak, mint bárhol!

Szezon utáni olcsó árak!

V. Missir Fii & Co. S. A.

Piata Regina Maria.

Schiffonok és vásznak 35— Leitól
Cretonok 35—
Zefirek 39—
Mintás Batistok . . . 39—

Mintás Grenadinok . . 49— Leitól
„ Crepek 49—
Crepp Marocinok minden színben 249—

Szőnyegek nagy választékban! Olcsó árak!

Nagy árkedvezmény Hollós uridivat üzletében

Az összes kalapokból 20 százalékos árkedvezmény. Bezárólag szeptember 20-ig.

Hogy lehet segíteni a lakáshiányon.

Értekezlet a prefektusnál. — A prefektus ankétot hív egybe.

Fontos értekezlet volt hétfőn délután 5 órakor dr. Hodor Viktor prefektusnál, amelyen a háztulajdonosok szövetsége képviselőiben dr. Lázár Aurél elnök, Schwartz Izidor és dr. Váradi Ödön társelnök, továbbá dr. Popovici Miklós és Veiszlovich Lajos igazgatósági tagok vettek részt, míg a lakásbérlők szövetségét dr. Kocsán János elnök és dr. Zoltán Károly főtitkár képviselték. Dr. Lázár Aurél, a háztulajdonosok szövetsége képviselőiben meleg szavakkal üdvözölte a prefektust, aki eddigi nyilatkozataival és ténykedéseivel megmutatta, hogy a rendnek és a közérdekek tisztaságának híve, aki Nagyvárad városáért és Biharvármegyéért akar dolgozni. A prefektus ur azért hívatta a bizottsági tagokat, hogy véleményüket kérdezze arra vonatkozólag, hogy a tiszték és tisztviselők elhelyezése miként volna eszközölhető. A prefektus ur nyilatkozata szerint a polgárság nyugalmát óhajtja, de viszont gondoskodni kell valamely szervnek arról, hogy az állam érdekében idehelyezett tisztviselők és tiszték lakást kapjanak. A megértés módját szeretné megtalálni, hogy e kérdés a polgárság teljes megelégedésére oldatnék meg. Dr. Váradi Ödön a maga részéről e kérdés megoldására vonatkozólag a következő memorandumot terjesztette elő:

Amióta a lakbérleti hivatal megszűntette működését, azóta sokkal elevenebb lett a lakáskínálat, mint ahogy eddig volt és ha a lakbérleti hivatal többé semmilyen formában nem támadna újból fel, úgy előreláthatólag az építkezés is mielőbb megindulna, mert ez esetben a tőke az építkezésben keresne elhelyezést, minthogy a gazdasági viszonyok szerint emelkedő lakbérlet a tőkének is megfelelő gyümölcsözést biztosítanának.

A memorandum azt javasolja, hogy a város állapítson meg egy megfelelő nagyságú beszállásolási illetéket, amelyet fizetne minden háztulajdonos és fizetne progresszíve minden lakó. Ez a beszállásolási illeték kizárólag azt a célt szolgálná, hogy egyrészt a befolyó összegekből berendeznének 100 tisztiszobát, másrészt a város a legsürgősebben hozzáfoghatna egy-kétlakásos bérházak építéséhez. Az elszállásolási illetékeket egy bizottság kezelné, melybe 3 tagot a háztulajdonosok és lakók szövetsége, egy tagot a prefektus, egyet a város és egyet a katonai hatóság delegálna. Ehez a bizottsághoz kellene bejelenteni minden megürült lakást, melyek fölött a háztulajdonosok továbbra is szabadon rendelkeznének, de minden lakás kiadása után beszállásolási illeték fizetendő. Ugyanez az eljárás lakáscserénél is.

A memorandum a lakáshivatalt semmiféle formában sem tartja alkalmasnak, mert amíg akár a lakbérleti hivatal, akár beszállásolási bizottság rendelkezik a lakások fölött, addig nem indul meg az építkezés.

A lakók szövetség részéről dr. Zoltán Károly adott át a prefektusnak memorandumot, melynek lényege a következő:

A lakáshivatalok nem szolgálták a közönség érdekeit és amióta nem működnek, az elhelyezkedés majdnem normális volt. Azonban a köztisztviselők és katonatisztek elhelyezése céljából szükség volna oly lakáshivatalra, mely I. és II. foku hatóságból áll. Az I. foku hatóság döntése 3 napon belül, birtokon belül, megfélebezhető, ha a II. foku hatóság döntése az első fokuéval egyező, végrehajtható, ha attól eltérő, akkor ugyan csak birtokon belül a prefektus vizsgálja felül.

Minden megürült lakást a lakáshivatalnak be kell jelenteni, de csak azok felett rendelkezik, melyek nem az új törvény 20. paragrafusában értelmében ürültek meg. A lakáshivatalnak nincs rekviráló joga.

A lakáshivatal a kiutalt lakások után a szobák számának arányában, valamint a jóváhagyott szerződések után illetéket szedhet, ezen illetékekből fedezi a fenntartási költségeket.

A rekvirált lakások feloldása érdekében kívánatos lenne, hogy a prefektus egy bizottságot küldjön ki, melynek az volna a hivatása, hogy a kaszárnyákat vizsgálja felül és azoknak tisztli lakássá való átalakítása tekintetében tegyen előterjesztést a prefektus urnak. Ezen előterjesztés egy, a belügyminiszterhez terjesztendő beadványnak képezné az alapját.

A kérdések körül élénk vita fejlődött ki. Dr. Lázár Aurél a maga részéről javaslatba hozta, hogy a prefektus a két szövetség által közösen kidolgozandó javaslatot egy ankét elé terjessze, amely hivatva lesz azt megvitatni. Ez ankéttra meg lennének hívandók a háztulajdonosok és a bérlők szövetsége, a város polgármestere és ügyésze, hivatala, a reudörprefektúra, a törvényszék, a tábla vezetője. A megoldás módjára vonatkozólag dr. Lázár Aurél, dr. Popovici Miklós, Schwartz Izidor is terjesztettek elő javaslatokat. Az ankétot — mielőtt a háztulajdonosok és a bérlők szövetsége javaslatát megteszi — össze fogja hívni a prefektus és így ezen ankét a régen vajdó lakáskérdésben bizonyára egy szerencsés megoldást fog találni.

Sassu miniszter megszünteti a permisszrendszert.

Sassu kereskedelemügyi miniszter rövid ideig tartó szabadságának lejártá után visszatért Bukarestbe és újból átvette hivatala vezetését. Az új programjára nézve érdekes és nagyfontosságú nyilatkozatot tett egyik bukaresti lap tudósítója előt.

— A belkereskedelem terén szerzett tapasztalatok arra az elhatározásra bírtak — jelenti ki a miniszter — hogy a régi kiviteli rendszerrel teljesen szakítanunk kell. A kivitel ezután minden korlátozás nélkül fog történni, permissz és kontingentálás nélkül, csupán a megszabott vámmilletéket kell megfizetni. Csak az elsőrendű élelmiszerek exportálására nézve tartunk még fenn bizonyos korlátozásokat.

— A belföldi cukor a jó répatermés folytán sokkal olcsóbb lesz, mint a külföldről importált cukor. A répatermelőknek az

állam által nyújtott kedvezmények jó hatása immár mutatkozik, amennyiben a cukorgyárak ez évi produktuma el fogja érni a 8000 vaggont és ez a mennyiség teljesen fedezni fogja az egész belföldi szükségletet. Megfelelő intézkedéssel gondoskodás fog történni a szegényebb néposztály olcsó cukorral való ellátásával. A gyárak termelésének egy harmadrészét az illetékes miniszterium zár alá veszi és ez fogja megállapítani a tisztviselőknek és nyugdíjasoknak kiosztandó cukor árát. A belföldön fogyasztásra kerülő cukor nagybani és detail árát *maximálni fogjuk*.

— A gabonatermelés fokozása céljából emeltük fel a kivitelre szánt gabona árát, hogy ezáltal a termelők jövedelmét nagyobbítsuk és a produktót növeljük. Hogy a malmok a megállapított áron alul vásárolják össze a gabonát, ennek oka elsősorban a tapasztalható nagy pénzhiány. A gazdasági válság azonban csak átmeneti jellegű és a kormány által tervbe vett pénzügyi intézkedésekkel sikerülni fog rövid időn belül teljesen megszüntetni. Most tanulmányozom a fehérlist, rozs és gabona kiviteli lehetőségének kérdését, ami csak akkor válik aktuálissá, ha a belföldi lisztellátás már biztosítva lesz.

— A *spekulatörvény megváltoztatásáról* addig szó sem lehet, amíg csak a kereskedők tiltakozása hangzik fel ellene. Mielőtt maguk a fogyasztók is kifogásolni fogják annak intézkedéseit és csatlakozni fognak a kereskedők mozgalmához, azt indokolt memorandum formájában az illetékes miniszterium tudomására is hozzák, mi sem állja útját a spekulatörvény revízió alá vételének.

Beregi Oszkár Nagyváradon

Tegnap délelőtt, mindössze pár óráig Nagyváradon tartózkodott Beregi Oszkár, a Budapesti Nemzeti Színház volt művésze. A híres drámai színész, aki néhány év óta Bécsben él, családjának látogatására jött Erdélybe. Beregi Oszkár családja ugyanis Marosvásárhely mellett, egy puszta tölte a nyarat.

A kiváló művész Nagyváradon legelőször Párlagi Lajos igazgatót kereste fel, akivel régi barátság fűzi össze. Itt volt alkalmunk beszélgetni Beregi Oszkárval, a világ egyik legnagyobb színészével. Hatalmas termete, klasszikusan markáns, de nagyon szép feje és mélyen zengő organuma ellenére az egész emberen kedves bonhomia ömlik szét, sikeréről, nagyszerű anyagi fellendüléséről min-

RENAISSANCE

S. A. áruháza

Strada Regele Ferdinand (Rákóczi-út 2. (Bazárépület.)

Értesíti tisztelt vevőközönségét, hogy az **ősz és téli ujdonságok** szövetekben, selymekben és mosóárakban megérkeztek s az eddig elismert szolid és **mélyen leszállított árban kerülnek eladásra!!!!**

Állandóan nagy választék:

Férfiöltöny szövetekben, Raglán és télikabát kelmékben, női kabát kelmékben, zsinor barchetekben, butor-szövetekben. — **SCHROLL-féle SIFFONOK és VÁSZNAKBÓL állandóan nagy választék!**

Szőnyegek minden árban

Egy vásárlás a vevőt meggyőzi cégünk elismert olcsóságáról!

Schlesinger Albert csipkeáruháza

Órlási választék női divatcikkben

Nagyvárad — Saspalota

Saját készítményű különleges paplanok

25 9E 25 9E 7E 7E 5E 5E 5E 5E 5E 5E 5E 5E 5E 5E

Amikor a hadnagy hátizsákját megmozdították, abban tényleg kenyeret, zsírt, szalonnát, kolbászt, ruhaneműt és Magyarország térképét találták. Tóth János vallomását nagyon alátámasztják ezek a dolgok. Nem akarjuk a rendőrségi vizsgálatot befolyásolni, de valószínű, hogy szegény, szerencsétlen

五

c) A fenntartási és a biztosítási költségek és díjak.

Dr Markovits Aladár.

[illegible]

* Tündérszép lesz a Brázay Naja-
crémtől, Mindenütt kapható.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN

keresse fel üzletemet, ahol
üzletészervezés
miatt a raktáron levő összes

SZÖVETEKET ÉS BÉLÉSARUKAT

napi áron alul kiárusitom.

SCHLESINGER DEZSŐ
fehérműáruház, Sas passage

Fest!

Tisztít!

Moss

A kolozsvári „Kristály”

Nagyvárad: képviselő: **HEGEDÜS ÁRMIN**
 férfi és női divatáruháza
 Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 4.

Szőrmefestés

Fonalfestés

Testvérgyilkosság volt a lunkási bünt ny.

Egy exaltált fiu szörnyű bosszúja.

Tegnap számunkban beszámoltunk arról, hogy Lunkás község határában borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolták Jurj Demeter 20 esztendőös községbeli legényt. Az első jelek arra mutattak, hogy rablógyilkosság történt, tegnapra azután teljes világosság derült a titokzatos ügyre. De ez csak a gyilkosságra, mint bűntényre vonatkozik és az elkövetési mód össze kézzelfogható körülményeit állítja elélné. Pszichopatológiai szempontból azonban teljesen megmagyarázhatatlan az eset: egy fiatal, alig tizenéves esztendőös fiu — exaltált ugyan, de nem nagy mértékben — bestialis kegyetlenséggel meggyilkolja nála alig két évvel idősebb testvérbátyját, ugyszólván semmiért.

Mert ez történt a bihari hegyek között. Jurj Demetert öccse gyilkolta meg, Pál. Még pünkösdi táján történt, hogy az idősebbik fiu összeszólalkozott édesanyjával. Nem is volt súlyos az összeszólalkozás, alig lépte túl a gyermek szülő iránti tiszteletének határát, mégis a kisebbik fiu elhatározta, hogy végez a bátyjával.

Három hónap telt el azóta, egy fedél alatt élt a kis család, Jurj Pável még sem mutatta, hogy haragot táplál testvérevel szemben. Harmincegyedikén este azután végrehajtotta a szörnyű bosszút. A község határában levő Rakasa hegyen volt a Jurjék szilvása. Itt lepte meg az öccs a bátyját és egy bárdal hátulról lefejezte. A bárd 18 centiméter széles, borotva élesre köszörült ele átmeteszt torkot, csigolyát és teljesen elválasztotta a fejet a törzstől.

A csendőrök előbb más embert vettek gyanuba. Haragosa volt a meggyilkoltnak, nem tudott alibit igazolni és véres volt a ruhája. Ez tagadta a vádat, ártatlanságát hangoztatta. Csakhamar kiderült, hogy az igazi gyilkos Jurj Pável volt. Lakásában megtalálták a véres bárdot és ő sem tagadta a rettentő bünt. A helyszíntre kiszállott vizsgálóbíró előtt megismételte a beismert vallomást.

A testvérgyilkos fiut letartóztatták és ma kísérik be a nagyváradai ügyészséghez.

Szabadlábra helyezték dr Feldmann Ármint ügyvédet

Mintegy tíz nappal ezelőtt az egész városban híre terjedt, hogy dr Feldmann Ármint ismert nagyváradai ügyvédet, a Fortuna bark igazgatóját Biharkeresztesen letartóztatták, azzal gyanúsítva, hogy ő követett el egyik ügyfelének adásvétel szerződésén egy szabálytalan kiigazítást.

A letartóztatás általános megdöbbenést keltett Nagyváradon, mert senki sem hitt az ügyvéd ellen felhozott vád valóságában. Most azután tényleg bebizonyosodott, hogy dr Feldmann Ármint ártatlanul került bele a bűnügybe. A debreceni ítélőtábla védtanácsa ugyanis az írásszakértők és tanúk meghallgatása után kétségtelennek találta dr Feldmann ártatlanságát és ezért elrendelte szabaddlábra helyezését.

H I R K

* A hadügyminiszter Nagyváradon. Mardarescu hadügyminiszter hétfőn este Nagyváradra érkezett. A hadügyminiszter inspicáló körúja alkalmával érintette Nagyváradot, ahol egy napig tartózkodott.

* Revízió alá veszik a lakbérleti törvényt. Bukarestből jelentik: Florescu igazságügyi miniszter a bérlők szövetsége részéről Dimitriu képviselőt az új lakbérleti törvénytervezet előkészítésére alakított bizottság tagjául nevezte ki. A bizottság októberben kezdi meg működését.

* Az 1905. évi születésűek jelentkezése. A katonai ügyosztály a Reg. Leg. de Recr. 22. szakasza értelmében felhívja az Oradea-Mare városban állandó tartózkodással bíró helybeli és idegen illetőségű 1905. évi születésű ifjakat, hogy az előkészítő lejtőre felvételük végett a katonai ügyosztálynál (Városháza II. em. 32. számú szoba) folyó hó 6. tól kezdődőleg 12. ig bejáróljanak mindennap d. e. 9-1 óráig a törvényes kövekezmények terhe alatt mulhatatlanul jelentkezzenek.

* Emelkedni fognak a szálloda- és fürdőárak. A spekulatív törvény értelmében a szálloda- és fürdőárakat is a városi tanács állapítja meg. A tanács egy régebbi határozatával dr Féder Ottó tanácsost bízta meg, hogy e kérdésben javaslatot tegyen. Feder tanácsos több érteke letet tartott ez ügyben a szállodások és az Iparkamara megbízottai-val és a tanács tegnapi ülésén referált javaslatáról. Döntésre nem került sor, ugyanis a szálloda- és fürdőtulajdonosok még nem nyújtották be az évi forgalmuk mérlegét és így a tanács referátuma pótlásra szorult. Annyi azonban már megállapítható, hogy az általános drágulás miatt a tanács a szálloda- és fürdőárak mérsékelt emelését engedélyezni fogja.

* 18 új taggal bővült Szőke Szakáll társulata a Bonbonnierben. Köztük az utóélettel 4 udalai orosz ének és táncsoport, a világhírű Jensen duó, Almásy Annie operabékesnő, Gaby Mailand művészi táncos, Sina kreáció, Severin román komikus. A színhazi együttes: S. Kiss Máriaival, Zsó Gízával és Kiss Mariskával gazdagodott.

* Van szerencsém a tiszteit vevőkönzéséget értesíteni, hogy az őszi férfi divat-újdonságok nagy választékban megérkeztek. Férfi fehérneműk, teljes uri kelengyek a legszebb kivitelben méret után készítenek saját varrodámban. Ütemem szíveskedése garantálja a legolcsóbb árakat. Lengyel, uri divat kereskedő, Ferdinánd király-ut 5.

* Két-három szobáért mellék helyiségekkel jól fizetek. Megkeresések gyártiszti viselőnek Központi Hírlapirodaba kéretnek.

* Beiratások a zsidó lyceumba. A végső beiratások a nagyváradai nyilvánossági jogu Zsidó Lyceumba f. hó 13. án, 14. én és 16. án lesznek. A javító, különbözeti-, pótlás- és magánvizsgák, valamint a szeptemberi examen de absoloiré 17, 18 és 19. én délig. Valamennyi itt felsorolt vizsgát írásbeli és szóbeli részből áll. A vizsgázók szeptember 16. án tartoznak jelentkezni az igazgatónál. Értesitem a szülőket, hogy felsőbb rendelet értelmében az intézet növendékeire nézve az egyenruha viselése kötelező. Az egyenruha áll egy sötét színű kabátból (katonai gallérral és 4 külső zsebbel) és sapkából. A tanév ünnepies megnyitása szept. hó 23. án a Cion-templomban, délelőtt 9 órakor lesz. Szeptember hó 24. én a rendes tanítás kezdetét veszi. Igazgatóság.

* Orvosi hír. Dr Gergely Dávid orvos Szilágyi Dezső-ut. 13. hazaérkezett és rendeléseit ismét megkezdte.

Dr Aufricht Ede gyermekorvos külföldi utjáról megérkezett és rendeléseit Str. Vlahuta (Szent János-ut.) 8. sz. alatt megkezdte.

* Felhívás a kereskedőkhöz. A Kamara és a Csarnok felhívja a kereskedőket, hogy egy évi elemi és kiegészítő adójuknak 25 százalékat legkésőbb folyó hó 15. ig annál is inkább befizetni szíveskedjenek, mert ellenkező esetben rajtuk már most egy fél évi adó fog behajtatni.

Szőke Szakáll felléptével „Utazom Czeldömölkre” Suss és Sauer a Bonbonnierben.

* Halálozás. Áberle Paulina okl. tanítónő 78 éves korában elhunyt. Temetése ma, szerdán délután 5 órakor megy végbe Bunyitay liget-utca 12. sz. gyászháztól. Szerető rokonai gyászolják.

Özv. Lakatos Mihályné életének 80. ik évében meghalt. Ma, szerdán délután fel 5 órakor temetik a Zöldfa-épületből.

Ritkán kínálkozó alkalom!

Alkalmi vétel folytán 1-a
színes férfi ingek
két gallérral Lei 150.—
árban kaphatók a Hattyu
Áruházban — Sas-passage.

Németország legelőkelőbb
automobil-alkatrész, elek-
tromos cikkek, alpacca
diszáru, malomipari gépek
és berendezések, chemiai
cikkek és tömítő anyagok
s vasbutor gyárainak

képviselője f. hó 5-én szer-
dán rendeléseket felvesz,
felvilágosítást nyújt.

Hotel Metropol IV. emelet, 52. szoba

Külön klasszist képvisel

Figyelem! Róth M. Utóda cégnél

az összes kalapokból 20 százalékos árkedvezmény bejaróljan szeptember hó 20- g.

* A Rimanóczy fürdő igazgatósága értesíti a n. e. közönséget, hogy a férfi gőzfürdő renoválási munkálatai befejezést nyertek és úgy a férfi, mint a női gőzfürdők f. hó 7-től, pentektől kezdődőleg minden napon rendelkezésre állanak. F. hó 10 én hétfőn az izr. ünnepekre tekintettel, a fürdő egész napon át nyitva lesz.

* Olvasóinknak a legőszintébben ajánljuk, hogy RAGLAN télikabát és öltöny-szövet szükségletét SZÉKELY posztóáruházában, Kossuth-utca 5. szám alatt szerezzék be, mely cég kelméi megbízható minőségűek és szolid olcsó árai köztelemései.

* A Fischer-zeneiskolában Cosbuc Szalárdi u. 21. a beírások szept. 1—6-ig tartanak 10—1 óra között zongora, hegedű, ének- és zeneszerzési szakra.

* Tisztelettel értesitem a hölgyközönséget, hogy külföldről a nyugati városok legutolsó divatújtonságait hoztam. Kizárólagos mintáim és különleges minőségeim vannak selyem-, bársony-, tricót-kelmékben, csipkében és női ruhadiszekben. *Szilágyi Ernő, Calea Regele Ferdinand 3.*

* Szédülés és fejfájás igen gyakran a belek rendetlen működésének eredményei és rögtön elmúlnak, ha „Koprol“-al, az idális, jóízű csokoládé-hashajtóval szabályozzuk székletünket.

4 udalai világhírű orosz táncsoport a Bonbonnierben.

* Kabát, costum, öltöny és ruhaszövet bevásárlásainál nézze meg a Körösparti Áruház szövettömégének választékát, melyhez hasonló csak fővárosi nagy áruházak nyújthatnak, hol az árak olcsóbbak, mint bárhol.

* Minden urnő és urleány megtalálja a mit keres; olyan nagy választék van szövetekben, selymekben és vászonban a Rimanóczy-utcán KERTESZ reklám női divat-üzletében, a hol az árak olcsóbbak, mint bárhol.

* Meglepetést kelt az a nagymennyiségű női divat és vászonáru, mely a Körösparti áruházba érkezett, melyeket feltűnést keltő olcsó árakon bocsát eladásra. Tiszteiselőknek árkedvezmény.

* Német, vagy magyar lányt keresek gyerekek mellé. Arany János-utca 9.

* Özv. Boda Gyuláné szeptember elsején Kossuth u. 16. (Avram Iancu) szám alatt könyv-, papir- és zeneműkereskedést nyit. Kéri ismerősei, jóbarátai és a nagyjérdemű közönség támogatását.

* Értesitem a t. vásárló közönséget, hogy RAGLAN télikabát és öltöny-szövetekben rakláromat eredeti gyári beszerzésű KÜLÖNLEGESSEGEKKEL dusan felszereltem mely által azokat rendkívüli olcsó árban árusítom SZÉKELY posztó és belsáruház Kossuth-utca 5. szám.

* Egyedüli olcsó és megbízható bevásárlási forrás vásznakra, szövetekre, férfi- és női fehérneműekre Keller-áruház Kossuth Lajos utca 8.

* Ha olcsón és jól akarunk főzni, vegyünk dr. Szentpéteriné féle Szakácskönyvet, mely szakácskönyv tartalmazza az összes zöldségféle és más ételeket, valamint a befőzési dolgokat, kapható a Központi Ujság és Jegyirodában.

Közgazdaság

Tőzsdei jelentések.

Bizakodó hangulat a budapesti értéktőzsdén.

Budapest, szeptember 4. A hétfői részvénypiacon a bankok és bizományosok egymásközi forgalmában a délelőtti órákban megcsappant az üzlet, mert mindenki az exztró kasszanapjával volt elfoglalva, ahol körülbelül 150 milliárd értékű kötetet bonyolítottak le.

A déli órákban a magánforgalom irányzatára kedvező hatással volt, hogy bécsi megbízásokra nagyobb arányú vásárlások történtek és erre lett barátságosabb a hangulat, erre javult meg valamelyest az irányzat s forgalmasabb lett az üzlet. Másrészt azonban nagyon is érezhető volt a piacon, hogy a pénzühiány jelei mutatkoztak. Hétfő őli szerdáig 3—4 százalékot fizettek kosztipénzt, míg szeptember 3 től szeptember 13 ig 15—17 százalék volt a kosztipénz kamata. Ez a magas kosztipénz kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a piacon pénzühiány van és ezért nem tudott ma teljesen kifejlődni a szilárd irányzat, de azért valamivel mégis jobb hangulat volt, mint a legutolsó hivatalos forgalom napján.

A részvénypiacon hír szerint ilyen árfolyamok fordultak elő:

Bankok és takarékpénztárak: Magyar Hitel 1110000, Magyar Általános Takarékpénztár 440000, Kereskedelmi Bank 1820000, Oszták Hitel 2100 00, Eszámító 260000, Angol Magyar 240000, Lloyd Bank 60000, Ingatlanbank 570000, Földhitelbank 510000, Német Bank 62000, Horvát-Szlavon Jelzálogbank 100000.

Bányák: Salgó 840000, Magyar Alt. Kőszén 3100000, Urikányi 1350000, Kohó 1000000, Szászvári 550000, Magnezit 2400000, Ujlaki 250000, Szentlőrinci 350000.

Biztosítók: Fonciére 600000, Pannonia 1800000, Közlekedési vállalatok: Levante 1425000, Déli-vasut 157000.

Malmok: Első Bpesti Gőzmalom 250000, Gizella 120000, Hungária 155000.

Nyomdák: Athenaeum 240000, Rigler 75000, Pallas 70000.

Faipari vállalatok: Ofa 700000, Hazai Fa 205000, Viktória Butor 32000, Zabolai 200000, Gutmann 525000.

Vasművek: Ganz Villamos 2600000, Ganz-Danubius 35000000, Hofherr 320000, Schlick 320000, Láng 280000, Rimamurányi 215000.

Különféle vállalatok: Georgia 1350000, Mezőhegyesi Cukor 420000, Magyar Cukoripar 3700000, Izzó 560000, Stummer 1250000, Östermelő 560000, Flóra 302000, Gschwindt 450000, Czinner 18000, Hungária Műtrágya 625000, Győri Olaj 160000, Szalámi 34000.

Nem jegyzett értékek: Demecseri 30000, Székely és Gerő 6300, Újpesti beton 6400, Kéve 3400, Konkordia szén 22000, Cellini 8000, Kopeckzy 8000, Warningsdorfi 3600, Pharmacia 8000.

A hétfői terménnytőzsde hivatalos árfolyamai 67 kilogramos tiszavidéki buza 74500—75500, fehérmegeyi 74000—75000, 79 kilogramos tiszavidéki buza 77000—77500, dunántúli és pestmegeyi 76000—76500, rozs 50000—51500, takarmányárpa 55000—59000, sörárpa 62500—65000, zab 58000—60000, tengeri 69000—70000, repce 135000—142500, korpá 40000—41000.

Zürich szeptember 4 Zárlat: Berlin 0030048, Amsterdam —, Newyork 555—, London 2517—, Páris 313250, Milánó 2355—, Prága 1645—, Budapest 0031/8, Belgrád 595—, Bukarest 25250, Varsó 00023, Bécs 0007850, bélyegzett —.

Budapest, szeptember 4. (Zárlat.) Amsterdam 7515—795550, Belgrád 208—22120, Berlin 015—026, Bukarest 90—10250, lei 91—103 50, London 87000—91400, Font 87500—919000, Milánó 815—870, Newyork 192000—203000, Páris 1080—1146, Prága 575—619, Wien 2730—2950, Zürich 3440—3660, Napoleon 69200.

Bukarest, szeptember 4 Zárlat. Devizák: Páris 1235—, London 80, Newyork 297, Itália 221, Svájc 970, Prága —, Wien 32—, Berlin 655, Budapest 150.

Valuták: Márka 55—65, angol font 170—180, francia frank 110—115, svájci frank 990—1000, líra 1240—1250 dinár 4050—41—, dollár 230—240 osztrák 370—400, magyar 75—80, szokol 650—660.

A budapesti értékpapírpiacon zárta

Budapest, szept. 4. Magyar Hit 928000, Oszták Hit. 170000, Ang.-Magyar 196000, Leszámít. 206000 Agr. 85000, Magyar-Olasz 64500, Aru és érték —, Hazai bank 417000, Salgótarjáni 750000, Rimamurányi 185000, Köz. 37000, Déli vas 135000, Államv. 490000 Híres 100000, Ingatlanbank 400000, Forgalmib. —, Kereskedelmibank —, Bosnyák Agr. 95000, M. Alt. Takpénztár 260000, Hazai Takarékpénzt. 7250000, Borsod-Miskolci gőzm. 235000, Concordia gőzm. 100000, Első budapesti gőzm. 200000, Gizella gőzm. 125000, Hungária gőzm. 111000, Beocsini 910000, Eszák-m.-országi —, Eszt.-Szászvári 509000, Felsmagyarországi 975000, Drasche 420000, Magnezit 235000, Alt. Kőszénbánya —, Urikányi Zsilvölgyi 1250, Adr. 750000 Atlantic 67000, Leván 100000 Tröszt 195000 Csáky 65000 Fegyvergy. 1175000, Ganz-Dan. 29000000, Ganz-Villamos. 2425000 Láng 220000, Lipták 38000, Schlick-Nichon 290000, Oszták Gázizzófény —, Baróti 20000, Egyesült izzólámpa 500000, Gutt. 565000, Klotild 160000, Magy. cukor 3650000, Ostermelő 48000, Gummigyár —, Magy. vasut 220000, Nasici —, Neuschloss-Lichtig —, Országos fa —.

Nincsen pénze az osztrák kereskedelemnek és iparnak. Az osztrák kereskedelmi és ipari körök állandóan panaszkodnak amiatt, hogy csak uzsorakamatok ellenében tudnak hitelt szerezni. A bankok havonta 6—8 százalék kamatot követelnek, ami rendkívül megnehezíti az osztrák ipar és kereskedelem versenyképességét. Ugyanakkor, amikor a hivatalos bankdiszkontó 9 százalékot tett ki, akkor a bankok a kereskedőktől és iparosoktól 72—80 százalékot követelnek. Az iparosok és a kereskedők szerint ez a helyzet immár tarthatatlan, ha a bankok nem változtatják meg magatartásukat, úgy legközelebb rengeteg üzlet és iparvállalat kénytelen lesz becsukni. Evvel egyidejűleg azonban tömeges inzulvenciák várhatók a bécsi piacon. Az iparosok és a kereskedők akciót akarnak indítani a kormánytól, hogy az a bankokat méltányos magatartásra bírja. Nem nagyon valószínű azonban az, hogy az osztrák kormány ennek a kérésnek meg tud felelni.

PUTNOKY

MAGYAR-ROMÁN
SZÓTÁR

legújabb bővített kiadása (600 old.)

Kapható a KÖZPONTI UJSÁG- ÉS JEGYIRODÁBAN

NE ULJÖN A VASÚTRA,

mig i n g y e n m e g s z e r z e t e v a s u t i b a l e s e t r e s z ó l ó b i z t o s í t á s á t o l y m ó d o n, h o g y a „Nagyvárad Napló“-ra előfizet, mely halál esetére 100.000—, rokkantság esetére 50.000 leltre biztosítja minden előfizetőjét. — Önmagának és családjának tartozik azzal, hogy

ne utazzon el, — amíg biztosítva nincs!

Legnagyobb férfi kalap áruház!

HELLER és DEUTSCH

Jorga Miklós (Zöldfa-utca) 21.
Óriási választék divatos kalapokban! Nagyon olcsó árak!

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szerda: Nebántsvirág, Zilahi Irén felléptével.
Csütörtök: Fekete gyémántok. Ujdonság 1-szor, premierhelyárral.

Péntek: Fekete gyémántok. Ujdonság 2-szor, rendes helyárral.

Szombat d. u.: Iglói diákok, mérsékelt helyárral.

Szombat este: Traviata, Tihanyi Zoltán, Gavora Jolán és Felek Rezső felléptével, opera helyárral.

Vasárnap d. u.: Hazudik a muzsikász, mérsékelt helyárral.

Vasárnap este: Marinka táncosnő, ujdonság 6-szor
Hétfő: Fekete gyémántok A) bérlet 1. sz., ujdonság 3 szor.

(*) Kozma Hugó bemutatkozása. Hétfő este a „Bajadér” előadása keretében mutatkozott be a társulat új bonvivánja, Kozma Hugó. Kozma szép hangú, rutinizott színész, aknek már sok jelentős sikere volt. Bemutatkozásánál az első felvonásban mégis lámpalázzal küzdött, ami erősen befolyásolta az énekét. A második felvonásban aztán felmelegedett és kifogástalanul, szépen énekelte végig a partitját. Hangja színes, képzett énektechnikája jó, prózája eleven, játéka kiforrott és egyéni. Egyik nagy erőssége lesz az operett-társulatnak. Megérdemelt szép sikere volt Biczó Margitnak, aki kitűnően volt diszponálva és bársnyosan finom, tisztán csengő hangja teljes szépségében pompázott.

(*) Erényi Böske nagy sikere. Kardos Andor, a marosvásárhelyi színház igazgatója, táviratban értesítette szerkesztőségünket, hogy az új szezon szombaton nyitotta meg Gyulafehérváron a Bajadér előadásával, amit teljesen zsufolt ház nézett végig. A távirat beszámol arról is, hogy „Erényi Böske tomboló sikert aratott, a közönséget teljesen meghódította.” Kardos Andor egyike a legkomolyabb színházi embereknek, aki a legjobb kilátásokkal indult neki a színigazgatás nagyon is nehézzé vált pályáján.

(*) Nebántsvirág. Ma este lép fel Zilahi Irén, ki a Nebántsvirág Denis szerepében mutatkozik be a közönségnek. Az operett többi szerepeit Pogány Janka, Béhr Matild, Kozma Hugó, Harsányi, Madas, Misoga, Galambos, Balassa és Vigh Ernő játsszák.

(*) Fekete gyémántok. Csütörtökön este lesz a bemutató előadása a Fekete gyémántoknak, melyet Tóth Elek rendezésében fogunk látni. A főszerepeit az új darabnak Jósika Mici, Tóth Elek, Kiss Gyula, Harsányi, Galambos, Madas, Békési játsszák. A Fekete gyémántok csütörtökön premier helyárral, pénteken és hétfőn rendes helyárral kerül színre.

(*) Traviata. Verdi örökszép zenéjű operája lesz szombaton este a színház műsorán az ujonnan szerződött operaegyüttes szereplőivel, Tihanyi Zoltánnal, Gavora Jolánnal és Felek Rezsővel. Az operát Váradi karnagy vezényli.

(*) Marinka táncosnő. Az utóbbi évek legnagyobb sikerű operettjét, a „Marinka táncosnő”-t fogjuk látni vasárnap este majdnem teljesen új szereposztásban, amennyiben az operett főszerepeit Biczó Margit, Zilahi Irén, Borovszky, Misoga, Vigh és Balassa fogják játszani.

(*) Délutáni előadások. Szombat délután a legkedvesebb diáktörténet, az „Iglói diákok” kerül színre Borovszkyval és Béhr Matilddal a főszerepekben, vasárnap délután pedig a „Hazudik a muzsikász” Pinterrel, Biczóval, Kozma Hugóval, Misogával, Madassal és Vigh Ernővel kerül színre.

(*) Ezer veszély között — rendkívül izgalmas cow boy dráma — ma szerdán utóljára mutatja be az Atlantic nyárimozi és az Apolló mozi. Előadás kezdete az Apollóban 5, 7 és 9, az Atlanticban 9 órakor.

Egy operett története.

Regény a „Nagyváradi Napló”-nak.

Irta Zsoldos László.

136

Junius végén a cimirodában egyszerre csak kifogyott a munka. A kis muzsikusz megkapta az utolsó kétezer szalagért az utolsó négy koronáját és mehetett haza a megnyugtató tudattal, hogy, ha ezt a négy koronát elköltötte, akkor megint nem lesz bevető falatjuk. Mivel még sem volt valami nagy kedve ilyen öröndetes hírrel toppanni be az életepárjához, összecsatangolta még a félvárost, végigkilincselte az összes cimirodát, bekopogtatott a zeneműkereskedésekbe, sőt a színházi ügynökségre is (de nem „Lant”-ékhöz, mert azoktól félt, hogy lehúznák róla a kabátot a „Három királyok” kélékedése miatt) s mindenünnen azzal a biztatással bocsátották utnak, hogy ez idő szerint ugyan nincs semmi kilátás, hanem azért tessék csak elnézni máskor is, hátha időközben akad valami. Ez a kecsgetetés tudniillik a legédesebb, a mivel munka, sőt kenyér nélkül vergődő embert szoktak bolondítani.

Szegény Mátyás gazda hazabandukolt nagy busan a cimszalag-istennőhöz, a hogy az utóbbi időkben becélta a feleségét.

A menyecske nem rettent meg.

— Nem köll csüggedni, Matyikám; még ma elmegyek Berzétheyékhez és megkérem Pumpit, vagy az anyját, vagy akárkit...

— Mire kéred meg? Mire kéred meg?

— Vágott a szavába izgatottan a férj.

— ... hogy adjanak nekem valami fehervarrást! Vagy himzést. Ahhoz is értek picikét. És egyáltalában szerezzenek nekem munkát az ösmerőseiknél. — No no, Matyikám, mit hadonászol olyan mérgesen? Majd megütötte az orromat!

Mert tagadhatatlan, hogy a nagyüstökű hadonászott. És e művelete közben folyvást ezt kiabálta:

— Hogyne! Fehervarrást! Nem mégysz egy tapodtat se! Persze majd hazaviszed a nagyságának az ingeket és vársz az előszobában, mint valami varrónő! Majd te tartasz el engem! Nem vagyok én... s olyan szót talált mondani fölháborodásában, hogy ha a Leviszney sógor történetesen meghalt volna, hát rögtön eszébe jutottak volna tőle azok a ropogós bankók, a mik még nem is oly régen Csengedi Mari kacsójából csusztak át az ő markába.

— De kérlek, édes kis fiam, — iparkodott védni a maga álláspontját a hamvasarcu — miféle csúcsi beszéd ez már megint? Hát nem szeretjük egymást, hm? Hát — és szinte bugva hajtotta a vállára a fejét — hát nem esküvel fogadtam meg az oltár előtt, hogy jó és rossz sorsodban, örömdben, bánatodban és minden viszontagságaidban hiven követlek, holtomiglan? Nagyszerű! — kacagott. Te most nem tudsz keresni, hát rajtam a sor! Micsoda borzasztó van ebben?

A facér férfiú azonban (most már nem toporzékolt, csak a száját tátotta) hajthatatlan maradt.

— Nem, nem, — szólalt meg aztán, szeliden cirógatva meg az asszonyka kezét lehet, hogy nincs benne semmi, lehet, hogy ez a fölfogás már el is avult; hanem az én régi módi gusztusom, tudod, drágicám, nem veszi be, hogy az asszony keressen a háznál. Az is eléggé bánt, hogy attól a szegény Jancsovicsnéól kellett elfogadni azt a kétszáz koronát, de hát csak nem dobathattam ki magunkat a fogadóból? És különben is már visszafizették neki, hál' Istennek!

Ilyen finnyás lévén a gusztus, másforrás után kellett nézni. Ollár mester mindennek előtt Gombai nénit tisztelte meg bizalmával némi rövidlejáratu kölcsön irányában. Vagyis inkább „erányában”, — a miként ő zamatosan kifejezte. A tisztas asszonyság azonban ridegen rázta a fejét.

(Folyt. köv.)

Dinamo 110 Volt, 40 K. W. egyenáramú
Egyesült Elektr. R.-T. gyártmányú, 4 sarkos, teljes kapcsolótábla berendezéssel, keveset használt **eladó**
Megtekinthető: Stern Béla géptechnikuskánál
Strada Avram Iancu No. 18. Oradea Mare

Keresünk

fix fizetéssel vas és acél
szakmában bevezetett

agilis utazót!

Ajánlatok Eugen Grosz si Comp céghez
intézendők. Str. Reg. Ferd. (Rákóczi út 14.)

Megnyilt!

Schwartz Aladár

ékszerüzlete

Str. Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1.

Brillians, arany és ezüst tárgyakban
dús válszték. Saját modernül berendezett műhelyemben megrendelések,
ugyszintén javítások elfogadtatnak!!!!

„Meteor”
palagyrft.

Fugyivásárhely, Biharmegye.

„Lloyd” 1032

Ajánlja kitűnő minőségű
asbest paláját!!!

Eladó!

egy kat. hold szőlő új házzal terméssel 80,000 azonnal átadó. Fűszerüzlet, szoba konyha 20,000 lelépésért átadó. Nyolc hold föld tanyával, átvehető azonnal. Kettő hold szőlő új házzal terméssel, átvehető két szobás lakással 140,000. Ot és fél hold szőlő és szántó terméssel 180,000. Egy hold szőlő termés nélkül rozoga lakással 65,000. Kettő és fél hold szőlő gyönyörű gyümölcsös 3 szobás lakással termés nélkül 250,000. Egy kis hold szőlő házzal 80,000. Egy hold szőlő házzal, terméssel, felszereléssel 95,000. Egy és fél hold szőlő szép házzal, butorral 260,000, közel a városkoz. Tizenkettő hold föld Magyarországon. Negyven hold szántó tanyával azonnal átvehető. Fűszerüzlettel ház 2 szobás lakás és üzlet átvehető 260,000. Ház Kolozsvári-utcán üzlettel 200,000. Több beköltözhető magán- és bérházak 42,000-tő felyebb. 1 ház és cséplőgarnitúra.

Értekezni:

Tománénál Nilgesz-telepen, d. u. 4-7-ig
Körös-utca 7. szám alatt.

INGYEN

kap egy üvegce parfümöt, aki 3 kg.
Schicht-szarvas szappant vásárol!
:: Kapható minden üzletben. ::

25 mássa
Maculatur

papir (legnagyobb részt
nagyformájú román új-
ság) napi áron alól eladó.
Cím Központi Ujságitroda

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 2 lei, a legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei.

Adás-Vétel

Egy 8 és egy 10 lóerős benzinmotor és egy 60-70 amperes 65-110 voltos dínamo megvételre keresetik. Cim: Atlantic Film Szalárdi utca 2. 573

Jobb mészáros üzlet megvételre keresetik, — avagy megfelelő tőkével társulna. Cim megvethető a kiadóban. 5679

Fali ingaóra és egy gyermek vasúgy olcsón eladó. Teleky utca 52. sz.

Borpince 16 m. hosszú kiadó. Hármass-utca 18. a.

Lakasát izletesen, elegánsan akarja berendezni, vegye meg a „DAME” régi számát. 8 lei drbjá.

Nagyváradi látkepes levelező lapok román-magyar felirással nagyobb mennyiségben is kapható a Központi Ujságirodában.

Kalapcsomagoló papir minden színben legolcsóbban beszerezhető a Központi Ujságirodában.

Egyszobás lakást vagy szobát konyha-használat tal keresünk azonnalra, közvetítőt díjazunk. Cim Központi Ujságiroda.

Allást nyer

Középkorú jó főzőnő keres kis család jó fizetéssel. Cim Központi Ujságiroda.

A város legjobb helyén ujságelárusító bódéhoz némi kaucióval rendelkező árust keres azonnali belépésre a Központi Ujságiroda.

Fehérnemüvarrónőt, aki tökéletesen tud varrni keresünk. Cim Központi Ujságirodában.

KÜLÖNFÉLE

Börkereskedősegéd, jó detailista, szept 15-iki belépéssel felvételt. Ajánlatok Bodnár börkereskedőhöz Oradea-Mare, Avram Iancu 5. 5663

Perfect német gyors és gépirónó azonnali belépésre állást keres. Cimet a kiadóba kér. 5672

Egy magányos hölgy keres egy butorozott szobát. Cimeket a Központi Ujságirodába kérek

Vidéki szülők bizalommal fordulhatnak tanévgyermekük elhelyezése ügyében Balázsnéhoz, Zöldfa-utca 21. Telefon 8-15. 5676

Iskolai időnyre tanulókat román, magyar, német és zongoraoktatással felvesz. Cim a kiadóban.

Román, francia, német fordításokat a legprecízebben végez a Nagyváradi Napló kiadóhivatala.

Bélyeggyűjtők figyelembe! Külföldi bélyegek nagy választékban, valamint bélyeg-csomagolók kaphatók a Központi Ujságirodában.

Nagyváradi családokkal ismerős jó előadó, agilis, dolgozni szerető, intelligens emberek napi 3-400 leit keresnek könnyű munkával. Cim a kiadóhivatalban.

Hitelesített mérlegek

súlyok, űrmértékek továbbá épület- és butorvasalások nagy választékban

Stern József
vaskereskedőcégnél
Zöldfa-utca 10 sz.

Olcsó könyvek

a legjelesebb íróktól:

Turgenev: A zsebóra.
Wilde: Cantervillei kísértet.
Flaubert: Herodiás.
Stevenson: A bűvös palack.
Ördög mag a leányzó.

Kapható a Központi Ujságirodában
Ára: 6 lei.

Aki állást keres, alkalmazottat, munkást, cselekedtet akar felvenni, aki bármit venni, vagy eladni akar, lakást keres, vagy ki akar adni, a legbiztosabb eredményt éri el a Nagyváradi Naplóban feladott apróhirdetés útján

Remélem tudja már hogy leggyorsabban intézi el

utlevél ügyeit és VIZUMÁT

Kolozsváron, Brassóban és Bukarestben DEUTSCH és FIA futáirodája Palace (volt Panonia kávéház).

Helyiség hiány miatt kiárusítunk! Gyönyörű rézdiszes gyermek- és nagygyak, lemez és angol

vas-ágyak

rézágyak, gyermek-kocsik, — szekrényágy és ágysofony-betét stb. raktáron

Fémipari vállalat
Magyar-utca 18.

Az „Építési és Telek-adásvételi Részvénytársaság” napi értesítője.

Intézeti helyiség: Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. Értéktési idő: d. u. 4-6-ig
Ingatlanok eladását elvállaljuk, ingatlanok adás-vételét közvetítjük Házak kezelését elvállaljuk. 24 százalékra elvállaljuk magánpenzekkilyezését. — Kölcsönöket jelzálogi bekebelezésre, kézzzálogra megszerzünk.

Eladó ingatlanok: Csengeri-utca 25. számú ház kisebbik része. — Szacsavay-utcán ház átadó szép lakással, tágas, szép műhellyel. — Kereszt-ut. 9. sz. nagy bérház több részben is eladó. — Kertész-utca 12-a több lakással, kerttel. — Széles-utca 1. szám. A régi vashiddal szemben, előnyös vételi feltételek. — Heltai-utca 6. sz. több lakással. — Pece-utca 18. sz. ház 7 lakással, nagy fronttal. — Veencepart nagy raktár, szép lakás, gyári helyiségnek, ipartelepnek nagyon alkalmas. Kolozsvári-utcán bérház fűszerüzlettel, modern lakásokkal. Lukács György-utca 42. sz. ház több lakással, akár egészben, akár kisebb részben eladó. — Kálvária-utcán gyönyörű villa 5 szobás szép lakással. Kálvária-utca 64. sz. fél-emeletes épület több lakással. — Kálvária-utca 34. sz. ház, 3 darab 1 szobás, 1 darab 2 szobás lakással, kerttel, vételár egyharmad része rajta maradhat. — Kálvária-utca 54. sz. 5 lakással, nagy telekkel. — Szállodának, vállalatnak alkalmas 16 szoba és mellékhelyisé-

geiből és egy önálló lakásból álló kettős épület gyönyörű berendezéssel eladó. Az egész elfoglalható. — Lipót-utca 1. alatti ház. Alsó Nilgésztelep 100-16. ház, 8 lakással eladó. — Söller-utca 22. sz. a. 1 üzet, 2 szoba, előszoba, 3 darab 1 szobás lakás, istálló 8 lóra, magtár és pince. — Uri-utcán 8 drb 1 szobás lakással, nagy műhely. — Körösoldalon Török-zugban Ötvös Mihály-féle szőlő. — Ipari-telep. 1/2 emeletes tágas nagy műhellyel, muaksházakkal, 2 hold kiterjedésben. — Templom-utca 19. alatti ház 5 lakással, istállóval. — Teleki utcán bérház üzlettel, több lakással. — Váradszőlőson 1 hold beltelekkel bíró laksház, elfoglalható lakással, istállóval eladó. — Kismagyar-utca 27. ház átadó lakással. — Dobran 2 hold szőlő, 5 hold erdő, 5 hold föld, 2 ház 220.000 leiért eladó. — Fugyivásárhelyen 3 hold szőlő eladó. — Tenkei járásban évek óta fennálló, kitűnő fűszer- és vasüzlet, korlátlan italtermés, kávéház, faraktár lakással átadó. — Teleki-utca 9. alatti bérházban tágas pince és raktárhelyiség bérbeadó. Ujvároson 2 utcára nyíló emeletes bérpalota 11 szép modern lakással. Nagyszalontán 1 holdas nagy telek, uri szép lakással, iroda helyiségekkel, színekkel, bármely ipartelepnek alkalmas. Kiadó lakások, a ujvároson 2 szoba, konyha. Nilgésztelepen 1 szoba, konyha (35000 lei kamatmentes kölcsön ellenében, bérfizetés nélkül) Ezenkívül sok ház eladó. Eladó házat, vagy üzletét, kihelyezendő pénzt jelentse be intézetünknel.

GYERMEKE LESZ

a legelegánsabb a korzón, ha gyermekkocsiját

SZOKE MIKLÓS-nál

Szent János-u. 22. szerzi be.

Ugyanott új huzatok, ernyők, gumizások és mindennemű javítások a legolcsóbban és leggyorsabban készülnek

Palma

A minőségre

ügyeljen és ne az árra, ha gummisarkot vásárol!

Kérje cipészétől kifejezetten a valódi

„Palma” kaucsuk sarkot és kaucsuk

talpat és utasítson vissza

olcsóbb utánzatot!

Radio hirdetés

Sertéshizlalda és szalámigyár

Vámosgálfalván, 8 hold ingatlan a Küküllő partján, 1000 drb sertésre betonszállások, csatornázás, vízvezeték, malom, vágóhíd, feldolgozó műhelyek, benzinmotor, teljes gépberendezések eladó, vagy bérbeadó. — Esetleg tökeerős szakember kaucióval, vagy nyereségrészesedéssel vezetőül felvétetik.

Husipar Részvénytársaság
Dicsőszentmárton.

Ha pontos és gyors

magyar-román vagy román-magyar fordításra

van szüksége, forduljon a Nagyváradi Napló kiadóhivatalához, Strada Rimanóczy-utca 4.

Ha hirdetni akar,

— forduljon a Központi Ujságirodához

TELEFON 3-98.

A Kolozsvári CZELL-Sörgyár SÖREI:

a HERCULES-tápsör és avilágos MONOSTOR-sör a vezető márkák

Lloyd 1746

mert utóérhetetlen minőségűek. — Aki jó sört akar inni, csak ezeket kérje mindenütt. Főraktár: „ORIENT” Ipari és Kereskedelmi Rt. Oradea-Mare—Nagyváradi, Strd. Gilányi 5-7. Telefon 3-98.